

Nattljus

- nytt för Dalarna?

Varje helg under de senare 5 1/2 åren har jag aktivt "deltagit" i det s k Dalarallyt, för min del mellan Enköping och Orsa, t.o.r. varje helg. Under dessa bilresor spanade jag ofta efter växter och djur som verkade obekanta och/eller intressanta.

Under sommaren 1986 färdades jag som vanligt på den nya vägsträckan (riksväg 70), mellan Västmanlands gräns och Brovallen. Vid en sträcka av ca 800-1000 m, iakttog jag ett flertal, sammanlagt ett 40-tal, höga resliga växter på båda sidorna av vägen inte långt ifrån själva vägbanan.

- Kungsljus, tänkte jag och körde vidare.

Men min nyfikenhet tog så småningom överhanden och vid nästa resa stannade jag upp för att noggrant undersöka denna mystiska växt. Jag blev glatt överraskad vid upptäckten av att växten var för mig ny i Sverige, dock var det en kär gammal bekant från min uppväxttid i England, nämligen *Oenothera biennis*; på svenska Nattljus, men kallas i England för Evening Primrose.

I Sverige finns den framför allt i de södra delarna, men kan delvis vara förvildad. Den odlas ofta som prydnadsväxt och kan förvildas från sådana odlingar. Annars växer den på kulturmark av olika slag, bl.a. på odlade ytor.

Det svenska namnet nattljus, liksom det engelska, hänger samman med att blommorna öppnar sig först mot natten. Nattljuset blommar under sommaren och en bra bit in på hösten. I England förekommer den ofta på rivningstomter, ofta i sällskap med mjölkört. Under och efter krigsåren fanns det gott om rivningstomter i städer efter bombningar och där verkade nattljus snabbt tränga in och trivas. Den trivs även på sand-leraktig jord, gräsfattig mark, t.ex. järnvägsvallar och vägkanter.

Den uppemot 1 m höga växten, med dess stora ljusgula blommor är lätt att känna igen. Vid Brovallen var växthöjden mellan 45 och 80 cm.

Växten har dock tidigare rapporterats från Domnarvet i Borlänge, förmodligen förvildad från odlade bestånd och/eller kommit från någon malmskeppning. Per-Gustaf Dalhielm i By har rapporterat att under de sista 4 åren har den förekommit i en garagein-

fart vid Åkra, Ryrkbyn i By socken. Förmodligen är dessa bestånd förvildade från en odling.

Brovallen-beståndet har förmodligen kommit med vägfyllningsmassan, men jag skulle ändå vilja betrakta den som en riktig och naturlig bestående växtplats, som därmed bör komma med i den planerade Dalafloren.

FRED CAMPBELL